

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
"ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА"
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ**

ЯНОВИЦЬКА АННА ВІТАЛІЇВНА

УДК 341.96:[347.463:656.13.025.4]

**ДОГОВІР МІЖНАРОДНОГО ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ АВТОМОБІЛЬНИМ
ТРАНСПОРТОМ**

спеціальність 12.00.03 — цивільне право і цивільний процес;
сімейне право; міжнародне приватне право

Автореферат

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Івано-Франківськ – 2017

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Львівському національному університеті імені Івана Франка, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент
Михайлів Марія Омелянівна,
Львівський національний університет
імені Івана Франка,
доцент кафедри цивільного права та процесу

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент НАПрН України
Довгерт Анатолій Степанович,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка,
професор, завідувач кафедри
міжнародного приватного права
Інституту міжнародних відносин

кандидат юридичних наук, доцент
Мамчур Людмила Володимирівна,
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили,
доцент кафедри цивільного та
кримінального права і процесу

Захист відбудеться "01" червня 2017 року о 10.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 20.051.14 у навчально-науковому юридичному інституті Державного вищого навчального закладу "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника" за адресою: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Т. Шевченка, 44-а, ауд. 305.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Державного вищого навчального закладу "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника" за адресою: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Т. Шевченка, 79.

Автореферат розіслано "28" квітня 2017 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І. І. Банасевич

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Формування відкритого економічного простору, що сприяє вільному руху товарів і послуг, зумовлює розвиток транспортної інфраструктури. Тому дослідження відносин щодо укладення і виконання договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом з погляду досконалості їх правового регулювання, вивчення теоретичних і практичних проблем, що впливають на реалізацію закріплених у законодавстві норм, є актуальним для юридичної науки загалом і для науки міжнародного приватного права зокрема. Неналежне правове регулювання міжнародних перевезень автомобільним транспортом зумовлює виникнення суперечностей на практиці, що в результаті породжує судові спори.

Суттєві відмінності між національним законодавством окремих держав, які зберігаються, незважаючи на тенденцію гармонізації правових систем, сприяють наданню переваги у регламентації таких договорів міжнародним договорам. Значну роль у їх регулюванні відіграють також колізійні норми національного законодавства, уніфіковані норми міжнародного приватного права та міжнародні звичаї.

Дослідження проблем правового регулювання вантажних перевезень здійснювали багато вітчизняних та іноземних вчених-юристів. У сфері міжнародного приватного права, окремі види зовнішньоекономічних договорів аналізувалися у відносно значній кількості дисертаційних робіт. Проте, загальний аналіз міжнародних вантажних перевезень, зокрема автомобільним транспортом, міститься лише у окремих працях із цивільного, міжнародного приватного, господарського і транспортного права. Отже, актуальність цього дослідження не викликає сумнівів.

Науково-теоретичною основою для дисертаційної роботи стали праці таких вітчизняних і зарубіжних науковців: М. Альтера, В. Ансона, Л. П. Ануфрієвої, М. М. Богуславського, М. Г. Босняка, Є. Д. Боярського, М. І. Брагінського, В. А. Васильєвої, В. М. Гайворонського, І. В. Гетьман-Павлової, І. А. Діковської, О. В. Дзери, А. С. Довгерта, Н. Ю. Єрпілевої, В. П. Жушмана, В. І. Кисіля, В. М. Коссака, А. В. Коструби, О. Д. Крупчана, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика, Л. В. Мамчур, О. О. Мережка, С. О. Погрібного, Х. Пуцеуса, Х. Рамберга, П. Річардса, М. Г. Розенберга, А. Самуеля, Є. О. Харитонова, Х. Фарія та ін.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри цивільного права та процесу юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка на тему "Удосконалення механізму правового регулювання у світлі новелізації цивільного законодавства" (номер державної реєстрації 0112U003754) та на тему "Проблеми уніфікації цивільного законодавства України з правом ЄС" (номер державної реєстрації 0116U001703). Тема дисертації затверджена Вченою радою Львівського національного університету імені Івана Франка 12 грудня 2012 року (протокол № 21).

Мета і задачі дослідження. *Мета* дослідження полягає у вирішенні комплексу теоретичних і практичних проблем доктрини міжнародного приватного права, пов'язаних із визначенням особливостей та закономірностей договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом, а також у напрацюванні пропозицій щодо удосконалення норм чинного законодавства в досліджуваній сфері відносин.

Для досягнення поставленої мети сформовані такі основні *задачі*:

- проаналізувати джерела правового регулювання міжнародних вантажних перевезень автомобільним транспортом;
- визначити поняття договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом та виокремити його ознаки;
- дослідити види договорів міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом;
- розкрити особливості укладення договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом;
- виділити істотні умови договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом;
- охарактеризувати підстави припинення дії договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом;
- проаналізувати відповідальність сторін за невиконання чи неналежне виконання договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом;
- визначити особливості колізійного регулювання договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом;
- дослідити процес уніфікації колізійних норм у сфері міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом;
- розробити пропозиції та рекомендації щодо удосконалення законодавства у сфері міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом.

Об'єктом дослідження стали суспільні відносини, що виникають у сфері міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом.

Предметом дослідження є теоретичні основи і практичні питання правового регулювання відносин у сфері укладення та виконання договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом, національне законодавство, міжнародні договори, звичаї, судова, арбітражна практика, їх застосування, а також спеціальна вітчизняна й іноземна наукова література.

Методи дослідження. При проведенні дослідження використано систему підходів і принципів, яка побудована на всезагальних, загальнонаукових та спеціально наукових методах. Провідне місце серед обраних методів займає *метод загальної теорії права*, що зумовлено

предметом дисертаційного дослідження. Він застосовується для з'ясування сутності відносин у сфері укладення та виконання договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом.

Методологічна основа була сформована на основі принципів діалектики при пізнанні явищ навколишньої дійсності, що відображають взаємозв'язок теорії і практики. *Метод логічного аналізу* застосовується при дослідженні змісту норм, що регулюють договір міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом (*підрозділи 1.1., 2.1., 2.2., 3.1., 3.2.*). *Догматичний аналіз* цих норм сприяє виявленню прогалин та дає можливість сформулювати пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання у сфері міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом (*підрозділи 1.3., 2.3., 2.4., 3.2.*).

Історико-правовий метод застосовується для розкриття генези і тенденцій подальшого розвитку договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом (*підрозділи 1.1., 1.2., 1.3., 3.1., 3.2.*), а *цільовий метод* — для розкриття мети укладення цього виду договорів (*підрозділи 2.1., 3.2.*). *Метод системно-структурного аналізу* слугує для з'ясування змісту договору (*підрозділи 2.2., 3.2.*). *Науковий метод синтезу* сприяє здійсненню класифікації договорів міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом (*підрозділи 1.3., 3.2.*).

Емпіричним підґрунтям дослідження є результати вивчення та узагальнення матеріалів практики вирішення спорів, що виникають з питання міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом як у межах юрисдикції судів України, так і інших судових систем світу. Використання *методу порівняльного аналізу* дало змогу провести порівняння положень нормативно-правових актів і міжнародних договорів, що регулюють вказані правовідносини на національному та міжнародному рівнях. Обґрунтування положень, висновків і рекомендацій, відображених у дисертації, здійснено шляхом комплексного застосування зазначених методів дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у таких положеннях, що мають ознаки новизни і виносяться на захист:

вперше:

1) обґрунтовано необхідність доповнити статтю 1 Закону України "Про автомобільний транспорт" терміном "міжнародне перевезення вантажу автомобільним транспортом" та викласти його у наступній редакції: "Міжнародне перевезення вантажу автомобільним транспортом — надання послуги із перевезення вантажу, яка здійснюється з перетином одного чи кількох державних кордонів певним видом автомобільного транспорту";

2) запропоновано авторське визначення поняття договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом, під яким розуміється домовленість, відповідно до якої суб'єкт підприємницької діяльності (перевізник), зобов'язується за встановлену плату і у

встановлені договором строки надати послугу щодо перевезення довіреного йому відправником вантажу до пункту призначення, з перетином митного кордону хоча б однієї держави, та видати його уповноваженій особі (одержувачеві);

3) запропоновано під поняттям небезпечний вантаж розуміти речовини та речі, які за своїми властивостями можуть завдати шкоду особі та/або її майну, навколишньому середовищу в процесі здійснення вантажних операцій, операцій з перевезення чи тимчасового зберігання та визнаються небезпечними відповідно до положень національного законодавства й міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

4) обґрунтовано висновок, що перевізником небезпечного вантажу є суб'єкт господарювання, який на підставі отриманої ліцензії надає послугу із перевезення небезпечних вантажів відповідно до чинного законодавства України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

5) доведено, що в якості оферти необхідно розглядати заявку, оформлену вантажовідправником на перевезення вантажу автомобільним транспортом у міжнародному сполученні. До питань дійсності оферти, можливості її відкликання та набрання акцептом юридичної сили застосовним буде право держави, яке обрали сторони. Якщо сторонами не обрано право чи обране сторонами право суперечить публічному порядку держави, то застосовним буде право держави перевізника;

6) зроблено висновок, що підставами припинення дії договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом є — належне виконання сторонами його умов; неможливість виконання договору у зв'язку із обставиною, за яку жодна зі сторін не відповідає; розірвання договору у зв'язку з істотним порушенням умов договору чи суттєвою зміною обставин;

удосконалено:

7) класифікацію договорів міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом за об'єктом договору: перевезення небезпечного вантажу; перевезення швидкопсувних харчових продуктів; перевезення громіздкого чи великовагового вантажу; перевезення тварин тощо;

8) положення щодо укладення договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом хоча б в одному примірнику українською мовою, що допоможе пришвидшити процедуру проходження митного оформлення вантажу під час перетину державного кордону України;

9) поняття "предмет" договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом, а саме предметом виступатиме послуга з перевезення вантажу автомобільним транспортом у міжнародному сполученні;

10) механізми колізійного регулювання договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом шляхом виділення й аналізу основних колізійних прив'язок;

отримали подальший розвиток:

11) класифікація договорів міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом за наступними критеріями: за об'єктом договору, за строком договору, за видом транспорту, який може бути залучений до перевезення вантажу;

12) дослідження підстав припинення договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом та їх правові наслідки;

13) встановлення особливостей відповідальності сторін за договором міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом;

14) дослідження правового регулювання укладення і виконання договору міжнародного перевезення небезпечних вантажів та швидкопсувних харчових продуктів автомобільним транспортом.

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що висновки та пропозиції, які містяться в дисертації, можуть бути використані з метою удосконалення правових засад регулювання договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом. Викладені в роботі положення, висновки і пропозиції можуть бути використані у:

науково-дослідній діяльності — для подальшого дослідження теорії міжнародного приватного права щодо договорів про надання послуг у даній сфері;

правотворчій діяльності — для вдосконалення чинного законодавства України;

правозастосовній практиці — при укладенні договорів міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом та розгляді судами спорів у цій сфері;

навчальному процесі — при підготовці навчально-методичних матеріалів і проведення лекційних, семінарських, практичних занять із навчальної дисципліни "Міжнародне приватне право", спецкурсу "Транспортне право".

Особистий внесок здобувача. Сформульовані у роботі наукові результати, що виносяться на захист, висновки, рекомендації та пропозиції, одержані дисертантом самостійно та є його науковим доробком.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дисертаційного дослідження були оприлюднені та обґрунтовані на: II Всеукраїнській науково-практичній конференції "Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави" (м. Львів, 12.06.2013р.); Міжнародній науково-практичній конференції "Особливості нормотворчих процесів в умовах адаптації законодавства України до вимог Європейського Союзу" (м. Херсон, 14-15.06.2013р.); Міжнародній науково-практичній конференції "Pravna veda a prax v tretom tisícročí" (Словацька Республіка, м. Кошице, 27-28.02.2015р.); Міжкафедральному круглому столі "Реформа цивільного та господарського законодавства в умовах сьогодення" (м. Київ, 15.04.2015р); Науково-практичній

конференції "Перспективы развития частного права в Восточной Европе и СНГ" (Естонська Республіка, м. Таллінн, 30.03.2015р.); Всеукраїнській науково-методичній конференції "Могилянські читання — 2015: досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти" (м. Миколаїв, 12-20.11.2015р.).

Публікації. Основні положення та висновки дисертаційної роботи відображено в 11 наукових публікаціях, зокрема 3 наукових статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України, 2 статті — у науковому періодичному фаховому виданні іншої держави та 6 тезах доповідей на наукових конференціях.

Структура та обсяг дисертації зумовлені метою та задачами дослідження. Дисертація складається зі вступу, переліку умовних позначень, трьох розділів, які охоплюють 9 підрозділів, висновків та списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації становить 216 сторінок. Список використаних джерел нараховує 204 найменування і викладений на 20 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено її зв'язок з науковими програмами, планами, темами, сформульовано мету, задачі, об'єкт і предмет дослідження, охарактеризовано методи наукового пізнання, визначено наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, наведено відомості про апробацію результатів дослідження та про публікації за темою дисертації, про особистий внесок автора в наукову розробку цієї теми.

РОЗДІЛ I "Загально-теоретична характеристика договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом" містить три підрозділи, у яких досліджено джерела правового регулювання договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом, його загальна характеристика, види договорів міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом.

Підрозділ 1.1. "Джерела правового регулювання договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом" містить аналіз джерел правового регулювання договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом. До базових міжнародних договорів, що регулюють питання автомобільних вантажних перевезень у міжнародному сполученні віднесено: Конвенцію про дорожній рух від 08.11.1968 р., Конвенцію про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів від 19.05.1956 р. (Конвенція CMR), Європейську угоду про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів від 30.09.1957 р. (ДОПНВ), Угоду про міжнародні перевезення швидкопсувних харчових продуктів і спеціальні транспортні засоби, призначені для цих перевезень від 01.09.1970 р. (УПШ), Європейську конвенцію про захист тварин при міжнародному перевезенні від 13.12.1968 р. Запропоновано класифікацію міжнародних договорів у сфері міжнародного перевезення вантажів автомобільним

транспортом за наступними критеріями: I. За сферою правового регулювання на: 1) міжнародні договори у сфері експлуатації колісних транспортних засобів і автомобільних шляхів; 2) міжнародні договори у сфері перевезення вантажу. II. За предметом на: 1) міжнародні договори про перевезення швидкопсувних вантажів; 2) міжнародні договори про перевезення небезпечних вантажів; 3) міжнародні договори про перевезення великогабаритного, великовагового та іншого вантажу.

У роботі проаналізовано національне законодавство як регулятор відносин у сфері міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом. Рекомендовано розділити його на дві групи за наступними критеріями: 1) законодавство України про дорожній рух та організацію автомобільних перевезень в Україні; 2) законодавство України зі здійснення автомобільних вантажних перевезень.

Обґрунтовано думку, що міжнародні звичаї відіграють важливу роль у регулюванні міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом. Підтримано позицію, що судова й арбітражна практика не визнається джерелом права, тому вона опрацьовувалась лише з метою аналізу проблем, пов'язаних із укладенням та дійсністю договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом.

У підрозділі 1.2. *"Поняття та правова природа договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом"* договір міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом розглядається як домовленість, відповідно до якої суб'єкт підприємницької діяльності (перевізник) зобов'язується за встановлену плату і у встановлені договором строки надати послугу щодо перевезення довіреного йому відправником вантажу до пункту призначення, з перетином митного кордону хоча б однієї держави, та видати його уповноваженій особі (одержувачеві). Виходячи із правової природи договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом, у роботі виділено його характерні ознаки.

У дисертаційному дослідженні запропоновано статтю 1 Закону України "Про автомобільний транспорт" доповнити визначенням поняття "міжнародне перевезення вантажів автомобільним транспортом" та викласти у наступній редакції: "Міжнародне перевезення вантажів автомобільним транспортом — це надання послуги щодо перевезення вантажу, яка здійснюється з перетином одного чи кількох державних кордонів певним видом автомобільного транспорту".

Підрозділ 1.3. *"Види договорів міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом"* присвячено дослідженню наявних у юридичній літературі класифікацій договорів міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом.

На цій основі, запропоновано провести класифікацію договорів міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом за наступними критеріями: 1) за об'єктом договору: перевезення швидкопсувних харчових продуктів; перевезення небезпечного вантажу; перевезення

великогабаритного (громіздкого) вантажу; перевезення великовагового вантажу; перевезення тварин тощо; 2) за строком договору: короткострокові договори міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом; довгострокові договори міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом; 3) за видом транспорту, який може бути залучений до перевезення вантажу: договір перевезення вантажу із залученням лише певних видів автомобільного транспорту; договір перевезення вантажу, поряд із залученням автомобільного транспорту, ще й інших видів транспорту.

Перевезення вантажу автомобільним транспортом може здійснюватися із залученням двох або більше перевізників різних видів транспорту. У даному випадку виникають відносини між перевізниками щодо перевезення вантажу у прямому змішаному сполученні з використанням умов роботи перевалочних пунктів, які регулюються вузловими договорами. Наявність останніх між перевізниками є обов'язковими в силу відповідних імперативних норм транспортних статутів і правил перевезення. За своїм змістом вузлові договори належать до категорії договорів про забезпечення перевезення вантажів (організаційних договорів).

Окремо в дисертації виділено договір чартеру (фрахтування). У зв'язку з відсутністю спеціальних норм у транспортному законодавстві обґрунтовано позицію про можливість укладення договору фрахтування (чартеру) автомобільного транспорту. Доведено, що коли в договорі, укладеному між фрахтівником і фрахтувальником мова йде не лише про передання транспортного засобу в користування (оренду), а й про виконання міжнародного перевезення на підставі договору перевезення вантажів автомобільним транспортом, такий договір слід вважати договором змішаного характеру.

РОЗДІЛ II "Динаміка договірних відносин міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом" складається із чотирьох підрозділів, у яких висвітлено питання укладення, змісту, припинення та відповідальності сторін за договором міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом.

У підрозділі 2.1. *"Укладення договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом"* розглянуто особливості укладення договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом. На підставі аналізу практики укладення таких договорів, зроблено висновок, що обов'язково поряд із цим договором існує матеріально оформлений документ — заявка на перевезення. Вона містить інформацію, необхідну для належного виконання договору міжнародного перевезення вантажу. Заявка заповнюється при здійсненні кожного нового перевезення і розглядається в дослідженні як оферта.

У зв'язку з тим, що договір міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом є одним із видів зовнішньоекономічних договорів, вимоги щодо його форми будуть визначатися, виходячи із норм Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність". Зокрема, він

укладатиметься в простій письмовій або електронній формі, якщо інше не передбачено міжнародним договором України чи законом.

Підрозділ 2.2. "Зміст договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом" містить характеристику умов договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом. У дисертації підкреслено, що істотними умовами договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом є предмет; ціна, що визначається встановленням у договорі платежів, пов'язаних із перевезенням, та розрахунків за договором; строк; місце прийняття та доставки вантажу; права й обов'язки сторін договору.

Особливістю договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом є наявність об'єкта і предмета договору. Зокрема, предметом перевезення виступатиме послуга з перевезення вантажу в міжнародному сполученні. Об'єктом договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом виступатиме вантаж, переданий вантажовідправником для перевезення в міжнародному сполученні.

Договір перевезення вантажів є оплатним. У дисертації звернуто увагу на те, що транспортні організації, які спеціалізуються на міжнародних автомобільних перевезеннях, можуть самостійно встановлювати тарифи на перевезення вантажів, що є ознакою договору приєднання.

Строк договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом є істотною умовою та має виражатися як термін із вказівкою на календарні дати початку здійснення перевезення та доставки вантажу в місце призначення.

На підставі норм чинного законодавства України та міжнародних договорів досліджено права й обов'язки сторін. Зазвичай договори міжнародного перевезення вантажів укладаються на користь третіх осіб (вантажодержувачів). Незважаючи на те, що така особа не є стороною договору, вона може набувати певних прав і нести обов'язки, які для неї передбачили сторони договору.

Підрозділ 2.3. "Припинення договірних зобов'язань із міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом" присвячений питанням припинення зобов'язань, які виникли із договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом. Це можливо у випадку належного виконання умов договору його сторонами, тобто коли мета, з якою укладено зовнішньоекономічний договір, повністю досягнута. Разом з тим, про припинення можна говорити і тоді, коли з об'єктивних причин ця мета не досягнута. Зокрема, сторона за договором немає реальної можливості виконати покладені на неї обов'язки. Наприклад, очевидною буде неможливість виконання договору, якщо речі, які є вантажем при перевезенні, вилучені з обігу в країні, право якої застосоване до вчинюваного правочину. Обставиною, що унеможливає виконання даного договору, може також слугувати і втрата вантажу.

Аргументовано позицію про те, що право вимагати розірвання договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом і право на розірвання такого договору, виникає в сторони при наявності відповідних юридичних фактів: істотного порушення умов договору; суттєвої зміни обставин; інших підстав припинення зобов'язань, які базуються на договорі. Зокрема, у разі збігу боржника і кредитора в одній особі, припинення зобов'язань у зв'язку із смертю фізичної особи або ліквідацією юридичної особи. "Істотність" порушення визначається судом, за винятком випадків, коли порушення вважається істотним згідно із законодавством, яке сторони обрали в якості регулятора їх договірних відносин.

Підрозділ 2.4. "Відповідальність сторін за невиконання чи неналежне виконання договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом" стосується аналізу форм та меж відповідальності сторін за невиконання чи неналежне виконання ними своїх договірних зобов'язань. У дисертації підкреслено, що питанням відповідальності перевізника виділено окремий розділ Конвенції CMR, а положення щодо відповідальності відправника вантажу містяться у статтях, які присвячені порядку укладення й виконання договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом.

Проаналізувавши норми Конвенції CMR, автор вказав на те, що автомобільний перевізник відповідає за повну або часткову втрату вантажу. Така компенсація розраховується на підставі вартості вантажу в місці і під час прийняття його для перевезення. Розмір відповідальності перевізника повинен розраховуватися на основі положень Протоколу до Конвенції про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів щодо встановлення єдиної розрахункової одиниці (SDR).

Звернуто увагу на те, що, Конвенція CMR містить застереження, про невідшкодування збитків, які не передбачені нею. Зокрема, як стверджує автор, мова йде про будь який непрямий збиток для відправника чи одержувача вантажу.

Конвенція CMR не покладає ніякої відповідальності на третіх осіб (вантажодержувачів) за їх дії при здійсненні перевезення. З іншого боку, укладаючи договір, сторони можуть звільнити вантажовідправника від проведення платежів за договором.

РОЗДІЛ III "Колізійне регулювання окремих видів договорів у сфері міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом" складається з двох підрозділів, у яких досліджено правове регулювання договорів міжнародного перевезення небезпечних вантажів та швидкопсувних харчових продуктів автомобільним транспортом, а також механізми колізійного регулювання у сфері міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом.

Підрозділ 3.1. "Особливості правового регулювання договорів міжнародного перевезення небезпечних вантажів та швидкопсувних харчових продуктів автомобільним транспортом" містить аналіз джерел правового регулювання окремих видів договорів міжнародного перевезення

вантажів автомобільним транспортом, зокрема договорів міжнародного перевезення небезпечних вантажів та швидкопсувних харчових продуктів автомобільним транспортом.

До міжнародного перевезення небезпечних вантажів застосовується Європейська угода про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів (ДОПНВ) від 29.01.1968р. Виходячи з аналізу норм цієї угоди та у зв'язку із відсутністю визначення поняття "вантаж підвищеної небезпеки", у Законі України "Про перевезення небезпечних вантажів" пропонуємо під вантажем підвищеної небезпеки розуміти певний вид небезпечного вантажу (вибухові, отруйні, інфекційні, легкозаймисті, радіоактивні та інші небезпечні речовини та вироби), який може використовуватись у терористичних цілях та в кінцевому результаті призвести до серйозних наслідків, зокрема численних людських жертв, масових руйнувань або масових соціально-економічних потрясінь, та становить підвищену небезпеку відповідно до положень міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Встановлено, що нормами ДОПНВ не врегульовано порядок укладення договору міжнародного перевезення небезпечних вантажів. Отже, договір міжнародного перевезення небезпечних вантажів автомобільним транспортом укладається в такому ж порядку, як і договір міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом загалом.

У роботі проаналізовано міжнародні договори у сфері перевезень швидкопсувних харчових продуктів автомобільним транспортом, а саме Угоду про міжнародні перевезення швидкопсувних харчових продуктів і про спеціальні транспортні засоби, призначені для цих перевезень (УПШ) та Конвенцію СМР. З'ясовано, що УПШ регулює єдині умови перевезення швидкопсувних харчових продуктів із застосуванням спеціального обладнання за допомогою автомобільного та залізничного транспорту. А Конвенція СМР регулює укладення договорів міжнародного перевезення швидкопсувних харчових продуктів автомобільними транспортними засобами та їх виконання.

Відзначено те, що відсутність тлумачення терміну "швидкопсувні харчові продукти" дещо ускладнює застосування норм УПШ для визначення умов перевезення об'єкта договору — харчових продуктів за договором міжнародного перевезення автомобільним транспортом, оскільки УПШ не передбачає вичерпного переліку таких продуктів.

У підрозділі 3.2. "Уніфікація колізійних норм у сфері міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом" досліджено колізійні прив'язки у сфері міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом.

Проведено аналіз колізійної прив'язки "закон автономії волі", яка полягає в тому, що сторони вільні у виборі права держави для врегулювання відносин між ними. Колізійна прив'язка "найбільш тісного зв'язку" (*proper law*) розкривається через прив'язку до сторони правовідносин,

яка здійснює виконання, що має вирішальне значення для змісту договору. На підставі аналізу міжнародних договорів виділено й низку інших колізійних прив'язок.

ВИСНОВКИ

У дисертації подано теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання, що полягає у виявленні та вирішенні комплексу теоретичних і практичних проблем доктрини міжнародного приватного права, пов'язаних із визначенням особливостей та закономірностей, які існують у сфері укладення та виконання договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом. На основі аналізу наукової літератури, вивчення й узагальнення практики стало можливим сформулювати такі основні теоретичні і практичні висновки:

1. Внутрішнє законодавство України як джерело правового регулювання вантажних перевезень автомобільним транспортом поділяється на дві групи за наступними критеріями: 1) законодавство України про дорожній рух та організацію автомобільних перевезень в Україні; 2) законодавство України зі здійснення автомобільних вантажних перевезень. Водночас міжнародні договори у сфері міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом класифіковано за: 1) сферою правового регулювання; 2) предметом.

2. Договір міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом – це домовленість, відповідно до якої суб'єкт підприємницької діяльності (перевізник зобов'язується за встановлену плату і у встановлені договором строки надати послугу щодо перевезення довіреного йому відправником вантажу до пункту призначення, з перетином митного кордону хоча б однієї держави, та видати його уповноваженій особі (одержувачеві).

3. Характерними ознаками договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом є наступні: даний договір є двостороннім (в окремих випадках, може укладатися на користь третіх осіб); наявність спеціального суб'єктного складу, а саме перевізником є суб'єкт господарської діяльності, який отримав ліцензію на надання таких послуг; може характеризуватися як договір приєднання, якщо надання послуг із перевезення є основним видом господарської діяльності для перевізника; консенсуальним, тобто вважається укладеним з моменту досягнення згоди з усіх істотних умов; оплатним; строковим; укладення договору міжнародного перевезення вантажів підтверджується належним чином оформленою вантажною накладною.

4. Договори міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом класифіковано за критеріями:

- за об'єктом договору: перевезення швидкопсувних харчових продуктів; перевезення небезпечного вантажу; перевезення великогабаритного (громіздкого) вантажу; перевезення великовагового вантажу; перевезення тварин тощо;

- за строком договору: короткострокові та довгострокові договори міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом;

- за видом транспорту, який може бути залучений до перевезення вантажу: договір перевезення вантажу із залученням лише певних видів автомобільного транспорту; договір перевезення вантажу, поряд із залученням автомобільного транспорту, ще й інших видів транспорту.

5. Оферта і акцепт є стадіями укладення договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом. У якості оферти пропонується розглядати заявку, оформлену вантажовідправником на перевезення вантажу автомобільним транспортом у міжнародному сполученні. До питань дійсності оферти, можливості її відкликання та набрання акцептом юридичної сили застосовним буде право держави, яке обрали сторони. Якщо сторонами не обрано право чи обране право суперечить публічному порядку держави, у такому випадку застосовним буде право держави перевізника.

6. Істотними умовами договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом є: предмет; ціна, що визначається встановленням у договорі платежів, пов'язаних із перевезенням та розрахунків за договором; строк; місце прийняття і доставки вантажу; права й обов'язки сторін договору.

7. Особливістю договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом є наявність об'єкта і предмета договору. Предметом перевезення виступатиме послуга з перевезення вантажу в міжнародному сполученні. Об'єктом договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом є вантаж, переданий вантажовідправником для перевезення в міжнародному сполученні.

8. Строк договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом визначається як термін із вказівкою на календарні дати початку здійснення перевезення та доставки вантажу до місця призначення. Проте при оформленні заявки на перевезення вантажу автомобільним транспортом у міжнародному сполученні, крім зазначення календарної дати, обов'язковим є зазначення й часу проведення тієї чи іншої операції із вантажем.

9. Зроблено висновок, що підставами припинення дії договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом є — належне виконання умов договору його сторонами; неможливість виконання договору у зв'язку із обставиною, за яку жодна зі сторін не відповідає; розірвання договору у зв'язку із істотним порушенням умов договору чи суттєвою зміною обставин.

10. Відповідальність сторін за договором міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом передбачена в спеціальному розділі "Відповідальність перевізника" Конвенції CMR, а також у її статтях, які врегульовують порядок укладення й виконання договору. Відповідальність

перевізника за повну або часткову втрату вантажу розраховується на підставі вартості вантажу в місці і під час прийняття його для перевезення. Розмір відповідальності не може перевищувати нарахувань за фактично втрачений вантаж і повинен розраховуватися на основі положень Протоколу 1978 р. до Конвенції про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів щодо встановлення єдиної розрахункової одиниці.

11. У випадку, коли перевізник має право притримати вантаж до його правомірної реалізації згідно з нормами Конвенції CMR, йому слід включити в предмет притримання лише той вантаж, щодо якого оплата не відбулась. В іншому випадку рекомендовано сторонам вносити застереження в договір про те, що "у разі невиконання чи неналежного виконання умов договору притриманню підлягатиме весь вантаж, який знаходиться у перевізника на момент, коли він дізнався чи міг дізнатися про порушене право".

12. Виходячи з аналізу Конвенції CMR та інших міжнародних договорів, можна виділити наступні колізійні прив'язки: "закон автономії волі", а також підстави для обмеження у застосуванні такої прив'язки, "закон найбільш тісного зв'язку", "закон суду", "закон місця знаходження вантажу", "закон місця складання вантажної накладної", "закон місця відправлення вантажу", "закон місця призначення вантажу", "закон місця вчинення дорожньо-транспортної пригоди".

13. З метою уникнення прогалин у правовому регулюванні відносин, які не врегульовані Конвенцією CMR, у тексті договору слід передбачити умову, що "даний договір регулюється положеннями Конвенції про міжнародний договір перевезення вантажів автомобільним транспортом 1956р., а в частині, не врегульованій даною Конвенцією — законодавством держави (назва держави, яку обрали сторони)".

14. Проведений аналіз поняття "уніфікація" та його співвідношення із поняттям "гармонізація" дозволив зауважити, що процес уніфікації в галузі міжнародних вантажних перевезень автомобільним транспортом має значний вплив на національне право, що зумовлює зменшення застосування до перевезень колізійних норм.

15. Враховуючи зростання інтенсивності вантажних перевезень та широке використання електронної обробки інформації, доцільним є приєднання України до Додаткового Протоколу до Конвенції про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів від 27.05.2008 р., який стосується електронної накладної.

16. За результатами проведеного дослідження розроблено пропозиції щодо внесення змін до законодавства, яким регулюються договори міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом, зокрема запропоновано:

- статтю 1 Закону України "Про автомобільний транспорт" доповнити визначенням поняття "міжнародне перевезення вантажів автомобільним транспортом" та викласти у такій редакції:

"міжнародне перевезення вантажів автомобільним транспортом — надання послуги з перевезення вантажу, яка здійснюється з перетином одного чи кількох державних кордонів певним видом автомобільного транспорту”;

- абзац другий статті 1 Закону України "Про перевезення небезпечних вантажів" викласти в наступній редакції: "небезпечний вантаж — речовини та речі, які за своїми властивостями можуть завдати шкоду особі та/або її майну, навколишньому середовищу у процесі здійснення вантажних операцій, операцій з перевезення чи тимчасового зберігання та визнаються небезпечними, відповідно до положень національного законодавства та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України”;

- замінити у тексті Наказу МВС "Про затвердження Правил дорожнього перевезення небезпечних вантажів" термін "товаротранспортний документ" терміном "вантажна накладна", оскільки документом, який підтверджує укладення договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом, є вантажна накладна, відповідно до Конвенції CMR;

- абзац одинадцятий статті 1 Закону України "Про перевезення небезпечних вантажів" викласти у наступній редакції: "міжнародне перевезення небезпечних вантажів — це діяльність, яка пов'язана із перевезенням небезпечних вантажів, що здійснюється через територію не менше, як двох держав, за допомогою транспортних засобів за умови дотримання вимог, яким повинні відповідати вантажі (зокрема, це вимоги, що стосуються їхньої упаковки та маркування), та вимог, які стосуються конструкції, устаткування і руху транспортного засобу, що перевозить вантажі”.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Яновицька А.В. Правове регулювання міжнародних вантажних перевезень автомобільним транспортом / А. В. Яновицька // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична / гол. ред. М.М. Цимбалюк. — Львів: ЛьвДУВС, 2013. — Вип. 3. — С. 106-116.

2. Яновицька А. В. Форма договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом / А. В. Яновицька // Порівняльно-аналітичне право — електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ "Ужгородський національний університет” / гол. ред. Ю.М. Бисага. — Ужгород, 2014. — Вип. 2. - С. 142-145.

3. Anna Ianovytska, Liability of parties for unfulfillment or improper fulfillment of a contract for international carriage of goods by road transport / Ianovytska A. // *Evropský politický a právní diskurz*. — 2015. — Vol. 2. — Iss. 4. — P. 146-153.

4. Anna Ianovytska, The conclusion of the contract of the international road transport of goods / Ianovytska A. // Scientific Issue of Knowledge, Education, Law and Management (KELM). — 2015. — Vol. 3. — Iss. 11. — P. 120-129.

5. Яновицька А. В. Колізійне регулювання міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом / А. В. Яновицька // Підприємництво, господарство і право [щоміс. наук.-практ. госп.-прав. журн.]. — НДІ приват. права і підприємництва України НАПрН України. — Київ, 2016. — №10. - С.174-178.

6. Яновицька А. В. Проблеми застосування норм Конвенції про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів та протоколів до неї в Україні / А. В. Яновицька // Особливості нормотворчих процесів в умовах адаптації законодавства України до вимог Європейського Союзу: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Херсон, 14-15 червня 2013р. — Херсон: Видавничий дім "Гельветика", 2013. — С. 91-92.

7. Яновицька А. В. До визначення міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом / А. В. Яновицька // Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави: збірник тез II Всеукр. наук.-практ. конф — Львів, Видавництво Львівської політехніки, 2013р. — С.298-300.

8. Яновицька А. В. Місце звичайних умов договору у зовнішньоекономічному контракті / А. В. Яновицька // "Юридична наука та практика у третьому тисячолітті": Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 27-28 лютого 2015р. — Кошице, 2015.— С.46-50.

9. Яновицкая А. В. Предпосылки заключения договора международной перевозки грузов автотранспортом в Украине / А. В. Яновицька // "Перспективы развития частного права в Восточной Европе и СНГ": Материалы научно-практической конференции (30 марта 2015 года): АВConsult Orpekeskus. — Таллинн, 2015. — С.139-143.

10. Яновицька А. В. Укладення договору міжнародного автомобільного перевезення вантажів / А. В. Яновицька // Реформа цивільного та господарського законодавства в умовах сьогодення: матеріали міжкафедрального круглого столу (15.04.2015р) [відп. ред. С.В. Губарєв, О.О. Лов'як]. — К.: НАВС, ІКВС, 2015. — С. 20-23.

11. Яновицька А. В. Уніфікація правового регулювання договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом / А. В. Яновицька // Всеукраїнська науково-методична конференція "Могилянські читання — 2015: досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти": [збірник тез]. — Том 7. — Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. — С. 62-65.

АНОТАЦІЇ

Яновицька А. В. Договір міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. – Навчально-науковий юридичний інститут ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника". – Івано-Франківськ, 2017.

Дисертація присвячена дослідженню правової природи договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом. У роботі проаналізовано джерела правового регулювання договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом, визначено його поняття та виокремлено ознаки даного договору. Виділено й досліджено істотні умови договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом. У зв'язку із цим запропоновано авторське визначення договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом.

Проведено аналіз видів договорів міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом і відповідальності сторін за невиконання чи неналежне виконання договору міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом.

Особливу увагу приділено проблемам укладення й виконання договорів міжнародного перевезення небезпечних вантажів та швидкопсувних харчових продуктів автомобільним транспортом, а також колізійного регулювання у сфері міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом.

На основі проведеного дослідження обґрунтовано висновки і пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства України у сфері правового регулювання договірних відносин міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом.

Ключові слова: відправник вантажів, перевізник, одержувач вантажів, міжнародні перевезення вантажів, перевезення вантажів автомобільним транспортом, договір міжнародного перевезення вантажів.

Яновицкая А. В. Договор международной перевозки грузов автомобильным транспортом. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.03 – гражданское право и гражданский процесс; семейное право; международное частное право. – Учебно-научный юридический институт ГВУЗ "Прикарпатский национальный университет имени Василия Стефаника". – Ивано-Франковск, 2017.

Диссертация посвящена исследованию правовой природы договора международной перевозки грузов автомобильным транспортом. В работе проанализированы источники правового

регулируемого договора международной перевозки грузов автомобильным транспортом, определены его понятие и обозначены признаки данного договора. Выделены и исследованы существенные условия договора международной перевозки грузов автомобильным транспортом. В связи с этим предложено авторское определение договора международной перевозки грузов автомобильным транспортом.

Проведен анализ видов договоров международной перевозки грузов автомобильным транспортом и ответственности сторон за неисполнение или ненадлежащее исполнение договора международной перевозки грузов автомобильным транспортом.

Особое внимание уделено проблемам заключения и исполнения договоров международной перевозки опасных грузов и скоропортящихся пищевых продуктов автомобильным транспортом, а также коллизионного регулирования в сфере международных перевозок грузов автомобильным транспортом.

На основе проведенного исследования обоснованы выводы и предложения по совершенствованию действующего законодательства Украины в сфере правового регулирования договорных отношений международной перевозки грузов автомобильным транспортом.

Ключевые слова: отправитель грузов, перевозчик, получатель грузов, международные перевозки грузов, перевозки грузов автомобильным транспортом, договор международной перевозки грузов.

A. Yanovytska. The contract for the international carriage of goods by road. – The manuscript.

The thesis for the scholarly degree of Candidate of Juridical Sciences in speciality 12.00.03 – civil law and civil procedure; family law; private international law. – Educational and Scientific institute of Law SHEI "Vasyl Stefanyk Precarpathian National University". – Ivano-Frankivsk, 2017.

The dissertation deals with the investigation of the legal nature of the contract for the international carriage of goods by road. The sources of legal regulation of the contract for the international carriage of goods by road are analyzed, its concept is defined. The contract for the international carriage of goods by road is regarded as an agreement according to which a business entity (a carrier) is obliged for a fixed payment and in the established terms specified in the contract to provide services as to the carriage of goods entrusted to him by the consignor to the place of destination, by crossing the customs border of at least one state, and give it to the authorized person (a consignee). Based on the legal nature of the contract for the international carriage of goods by road, the following characteristic features of it are highlighted by the author: it is bilateral (in some cases, it may be made in favour of third parties); consensual; compensatory; terminal; it is characterized by special subjects, namely "a carrier" — a business entity that is licensed to provide such services; it can be characterized as an accession agreement if the provision of such services is the main economic activity for a carrier.

The offer and acceptance as stages of entering into the contract for the international carriage of goods by road are analysed. It is suggested to consider the offer as an application form filled by the consignor for the carriage of goods by road in the international connection. As to the validity of the offer, the possibility of its revocation and entry into legal force the Right of the State chosen by parties will be applied. If the Right has not been chosen by parties or it is contrary to the public policy of the state, in this case the Right of the State of the carrier is applicable.

It is concluded that the following things should be included into the essential conditions of the contract for the international carriage of goods by road: the object; the term; the place of acceptance and delivery of goods; rights and obligations of the parties; the price, which is manifested in the charges relating to the carriage of goods by road and other supplementary charges. The subject of the carriage is the service of the international carriage of goods.

The analysis of certain types of contracts for the international carriage of goods by road is made and the responsibility of the parties for non- or improper fulfillment of the contract for the international carriage of goods by road is defined. The suggested classification of contracts for the international carriage of goods by road is based on the following criteria: 1) the object of the contract: the carriage of perishable foodstuffs; the carriage of dangerous and bulky goods; heavy objects; the carriage of animals, etc.; 2) the term of the contract: short-term and long-term contracts for the international carriage of goods by road; 3) the vehicles which can be used for the carriage of goods: the contract for the carriage of goods involving only certain modes of road transport; the contract for the carriage of goods except for involving road transport and some other modes of transport.

The conclusion is made that the grounds for the termination of the contract for the international carriage of goods by road are the following: the proper fulfillment of the contract by the parties; the inability to fulfill the contract due to the circumstance for which neither party is responsible; the termination of the contract due to an essential breach of the contract or a significant change of circumstances.

A special attention is paid to the problems of entering into the contracts and their fulfillment for the international carriage of dangerous goods and perishable foodstuffs by road as well as a choice-of-law rules regulation in the sphere of the international carriage of goods by road.

On the basis of analysis of the international contracts a number of choice-of-law rules has been highlighted which are applied to the international carriage of goods by road in certain cases: "lex fori" — to the question of the termination and interruption of the statute of limitations; "lex loci CMR" — to claims and disputes concerning the drawing up of this consignment note; "lex loci destinationis" — to the procedure of issuance of delivered goods to the consignee and making up the act of shortage; "lex loci accidentis" — to the establishment of the right applied to the consequences of such an accident.

On the basis of the carried out research findings are proved and suggestions for the improvement of the current legislation of Ukraine in the sphere of legal regulation of contractual relations of international carriage of goods are made.

Key words: consignor, carrier, consignee, international carriage of goods, carriage of goods by road, contract for the international carriage of goods by road.